

Wala Al-Janabi, Taraneh Akbari

Maahanmuuttajataustaisten vanhempien kokemuksia varhaiskasvatuksesta

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Sosiaalialan tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

2.11.2025

Tiivistelmä

Tekijä(t):	Wala Al-Janabi, Taraneh Akbari
Otsikko:	Maahanmuuttajataustaisten vanhempien kokemuksia varhaiskasvatuksesta
Sivumäärä:	30 sivua + 2 liitettä
Aika:	2.11.2025
Tutkinto:	Sosionomi (AMK)
Tutkinto-ohjelma:	Sosiaalialan tutkinto-ohjelma
Ohjaaja(t):	Lehtori Taina Valkeapää Lehtori Milla Karvonen

Tässä opinnäytetyössä tarkasteltiin maahanmuuttajataustaisten vanhempien kokemuksia suomalaisesta varhaiskasvatuksesta Hämeenlinnassa. Tavoitteena oli tuoda vanhempien oma ääni kuuluviin ja vahvistaa kulttuurisesti sensitiivistä, yhdenvertaista ja asiakaslähtöistä toimintakulttuuria. Tutkimus toteutettiin laadullisena teemahaastatteluna, jossa oli mukana 8 huoltajaa ja haastattelut tehtiin suomeksi, arabiaksi, dariksi ja englanniksi. Aineisto kirjattiin muistiin ja analysoitiin toistuvan lukemisen ja teemoittelun avulla.

Vanhempien kokemukset eivät muodostaneet yhtenäistä kokonaisuutta, vaan vaihtelivat esimerkiksi maassaoloajan ja kielitaidon mukaan. Tulosten mukaan vanhemmat ovat pääosin tyytyväisiä varhaiskasvatuksen laatuun, turvallisuuteen ja henkilöstön ammattitaitoon. Lapsilähtöisyys, leikin keskeinen rooli sekä henkilöstön ystävällinen ja avoin asenne koettiin suomalaisen varhaiskasvatuksen vahvuuksina. Sähköiset viestintävälineet ja monikielinen viestintä helpottivat yhteydenpitoa ja lisäsivät arjen läpinäkyvyyttä. Joissakin vastauksissa nousi kuitenkin esiin huoli siitä, että lasten ryhmissä näkyy kielellistä jakautumista, ja vanhemmat toivoivat henkilökunnalta aktiivisempaa rohkaisua yhteisiin leikkeihin yli kieli- ja kulttuurirajojen.

Kehittämistarpeina nousivat esiin vuorovaikutuksen ja tiedonkulun kaksisuuntaisuuden vahvistaminen sekä kulttuuristen erojen ja erilaisten kasvatustapojen parempi huomioiminen. Tulokset vahvistavat aiempien tutkimusten havaintoja siitä, että kulttuurisensitiivinen ja vuorovaikutteinen varhaiskasvatus tukee paitsi lapsen oppimista, myös koko perheen kotoutumista ja yhteisöön kiinnittymistä.

Tulevaisuudessa Hämeenlinnan varhaiskasvatus voisi kehittää edelleen kulttuurisensitiivisiä toimintamalleja ja koulutusta, jotka tukevat monikulttuuristen perheiden osallistumista ja vahvistavat yhteisöllisyyttä varhaiskasvatuksen arjessa.

Avainsanat: Varhaiskasvatus, maahanmuuttaja, monikulttuurisuus, kasvatusyhteistyö ja osallisuus

---

Tämän opinnäytetyön alkuperä on tarkastettu Turnitin Originality Check -ohjelmalla.

Abstract

Author(s):	Wala Al-Janabi, Taraneh Akbari
Title:	Experiences of immigrant-background parents with early childhood education
Number of Pages:	30 pages + 2 appendices
Date:	2.11.2025
Degree:	Bachelor of Social Services
Degree Programme:	Social Services
Instructor(s):	Taina Valkepää, Instructor Milla Karvonen, Instructor

---

This thesis examined the experiences of immigrant-background parents regarding Finnish early childhood education in Hämeenlinna. The aim was to bring out the parents' own voices and to strengthen a culturally sensitive, equal, and client-oriented operational culture. The study was conducted as a qualitative thematic interview with eight guardians. The interviews were carried out in Finnish, Arabic, Dari, and English. The data were recorded in written form and analyzed through repeated reading and thematic analysis.

The parents' experiences did not form a uniform whole but varied, for example, according to the length of residence in Finland and language skills. The results show that parents are generally satisfied with the quality, safety, and professionalism of early childhood education. A child-centered approach, the central role of play, and the staff's friendly and open attitude were considered strengths of Finnish early childhood education. Digital communication tools and multilingual communication facilitated interaction and increased transparency in everyday activities. However, some parents expressed concern about linguistic divisions among children's groups and hoped for more active encouragement from staff to promote shared play across language and cultural boundaries.

The main areas for development identified were strengthening two-way interaction and communication, as well as improving the recognition of cultural differences and diverse parenting practices. The findings support previous research indicating that culturally sensitive and interactive early childhood education promotes not only the child's learning but also the integration and sense of belonging of the whole family.

In the future, early childhood education in Hämeenlinna could further develop culturally sensitive practices and training that support the participation of multicultural families and strengthen community spirit in everyday educational settings.

Keywords: Early childhood education, immigrant, multiculturalism, home–school cooperation, participation

Keywords: Early childhood education, immigrant, multiculturalism, educational cooperation and implication

---

The originality of this thesis has been checked using Turnitin Originality Check service.

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Työelämäkumppani	2
3	Maahanmuuttaja	3
3.1	Maahanmuuttajan käsite	3
3.2	3	
3.3	Monikulttuurisuus	4
3.4	Kulttuurisensitiivisyys	5
4	Varhaiskasvatus	6
4.1	Suomalainen varhaiskasvatus	6
4.2	Varhaiskasvatuksen tavoite	6
5	Kasvatusyhteistyö	7
6	Osallisuus ja sen edistäminen	8
6.1	Osallisuus	8
6.2	Osallisuuden edistäminen	8
7	Aikaisempia tutkimuksia	9
8	Tutkimuksen kulku	10
8.1	Tutkimuksen tavoite	10
8.2	Tutkimusmenetelmän laadullinen menetelmä	11
8.3	Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	12
8.4	Aineiston keruu	13
8.5	Tutkimuksen analyysimenetelmä	14
9	Tutkimuskysymykset	16
10	Tutkimustulokset	17
10.1	Suomalainen varhaiskasvatus	18
10.2	Kasvatusyhteistyö	19
10.3	Osallisuus ja arki	21
11	Johtopäätökset	22
12	Pohdinta	25

Liitteet

Liite 1. Suostumuslomake

Liite 2. Haastattelurunko

1 Johdanto

Tässä kirjallisessa opinnäytetyössä kerromme meidän valitsemasta aiheesta ja sen tavoitteesta. Avaamme tärkeimmät käsitteet ja kerromme mihin saamamme tieto perustuu.

Opinnäytetyössä tarkastelemme maahanmuuttajataustaisten vanhempien kokemuksia suomalaisesta varhaiskasvatuksesta. Tavoitteena on tuottaa kokemuksellista ja syvällistä tietoa, jota voidaan hyödyntää varhaiskasvatuksen kehittämisessä entistä kulttuurisesti sensitiivisempään ja osallistavampaan suuntaan. Näkökulmana on erityisesti vanhempien kokemusperäinen tieto, miten he kokevat varhaiskasvatuksen sisällön, vuorovaikutuksen henkilöstön kanssa sekä oman osallisuutensa lapsensa arjessa. Lähestymistapamme on neutraali ja tutkittavia kunnioittava. Tutkimuskohteeksi valitsimme Hämeenlinnan kaupungilta 2 varhaiskasvatusyksikköä.

Oma kiinnostuksemme aihetta kohtaan kumpuaa henkilökohtaisista taustoistamme. Olemme molemmat maahanmuuttajataustaisia ja toimimme vanhempina. Lisäksi toisella meistä on usean vuoden työkokemus varhaiskasvatuksen kentältä, kun taas toinen on työskennellyt pitkään maahanmuuttajataustaisten aikuisten ohjauksen, neuvonnan ja tukipalveluiden parissa. Nämä taustat tarjoavat meille syvällisen ymmärryksen siitä, miten tärkeää kulttuurisesti sensitiivinen kohtaaminen on sekä vanhemmuuden että kotoutumisen näkökulmasta. Uskomme, että tutkimuksemme tulokset voivat palvella sekä maahanmuuttajaperheitä että varhaiskasvatuksen ammattilaisia.

Suomalainen varhaiskasvatus on jatkuvasti kehittyvä osa kunnallista palvelujärjestelmää. Sen taustalla vaikuttavat varhaiskasvatuslaki (540/2018), valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2022) sekä Hämeenlinnan oma varhaiskasvatussuunnitelma (2022). Yhteiskunnan monimuotoistuessa yhä useampi asiakasperhe puhuu muuta kieltä kuin suomea tai ruotsia, mikä asettaa varhaiskasvatukselle uusia vaatimuksia kulttuurisesti sensitiivisestä kohtamisesta. Tämän työn kautta toivomme voivamme tuoda maahanmuuttajaperheiden ääntä kuuluviin ja vahvistaa heidän asemaansa aktiivisina toimijoina osana varhaiskasvatuksen yhteisöä.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia maahanmuuttajataustaisten vanhempien kokemuksia varhaiskasvatuksesta. Tarkoituksena on saada monikulttuuristen perhei-

den äänet kuuluviin ja osallistaa heitä enemmän varhaiskasvatuksen arkeen. Varhaiskasvatuksen ytimeen kuuluu vuorovaikutus ja aito kiinnostus sekä kunnioitus niin vanhempia kuin lastakin kohtaan. Arki koostuu keskusteluista sekä aidosta kohtaamisesta, joten on tärkeää, että kaikkien äänet tulee kuuluviin, jotta kukaan ei jää ulkopuoliseksi.

Suomalainen varhaiskasvatus on kokenut suuria muutoksia viime vuosien aikana. Asukkaat muodostuvat eri maista ja puhuvat muita kieliä, jolloin on tärkeää kohdata kaikkia vanhempia tasa-arvoisesti taustasta riippumatta. Tutkimuksemme voisi auttaa varhaiskasvatusta kehittämään toimintamalleja, joilla voidaan edistää monimuotoista- ja kulttuurista kasvatusta.

2 Työelämäkumppani

Työelämäkumppaniksi opinnäyteprosessia varten valitsimme Hämeenlinnan Varhaiskasvatuksen. Otimme yhteyttä Hämeenlinnan varhaiskasvatuksen koordinaattoriin, joka ohjasi meidät kahteen varhaiskasvatussyksikköön, jossa on eniten maahanmuuttajataustaisia perheitä Hämeenlinnassa. Hän ohjasi meitä hakemaan luvan niin, että se koskisi koko kaupunkia ja niin teimmekin. Lähdimme tavoittelemaan näiden kahden päiväkodin johtajia ensin puhelimitse, jolloin kerrottiin heille alustavasti opinnäytetyöstämme. Tämän jälkeen laitoimme molemmille johtajille sähköpostia, johon liitimme mukaan opinnäytetyösuunnitelman, esite henkilökunnalle sekä perheille 4 eri kielellä ja haastattelurungon.

Työelämäkumppanin näkökulmasta opinnäytetyömme tuottaa arvokasta tietoa, jota voidaan hyödyntää palveluiden kehittämisessä ja henkilöstön työn tukena. Lisäksi työn tulokset voivat tukea alueen varhaiskasvatussyksiköitä monikulttuurisen perheyhteistyön kehittämisessä ja vahvistaa palveluiden yhdenvertaisuutta ja saavutettavuutta.

Hämeenlinnan kaupungilla toimii useita päiväkoteja, henkilöstöön kuuluu varhaiskasvatuksen opettajia, lastenhoitajia, erityisopettajia, avustajia sekä päiväkodin johtajia. Toiminta on pedagogisesti suunniteltua ja tavoitteellista ja sen keskiössä ovat lapsen etu, kehitys, oppiminen ja osallisuus. Hämeenlinnan kaupungin varhaiskasvatus on osa kunnallista palvelujärjestelmää, jota ohjaavat muun muassa varhaiskasvatuslaki (540/2018), valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2022) sekä Hämeenlinnan varhaiskasvatussuunnitelma 2022.

3 Maahanmuuttaja

3.1 Maahanmuuttajan käsite

STT:n mukaan maahanmuuttaja on henkilö, joka on toisen maan kansalainen ja kansalaisuutta vailla oleva ja muuttaa toiseen maahan pidemmäksi aikaa. Maahanmuuttajiin kuuluvat kaikki ulkomailta muuttaneet, niin pakolaiset kuin EU-kansalaisetkin (STT 2025). Käsitteenä maahanmuuttaja vaikuttaa ensi silmäyksellä hyvin selkeältä: henkilö, joka on muuttanut omasta kotimaastaan toiseen maahan, katsotaan maahanmuuttajaksi. Saukkosen mukaan ulkomaalaistaustaisiksi luokitellaan henkilöt, joiden molemmat vanhemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla. Tämä ryhmä jakautuu ulkomailla syntyneisiin maahanmuuttajiin ja Suomessa syntyneisiin eli toiseen sukupolveen (Saukkonen 2020: 23-24).

Räty (2002) mukaan maahanmuuttaja on ulkomaalainen ihminen, joka on muuttanut pysyvästi Suomeen (Räty 2002, 13). Maahanmuuttaja voi hakea Suomen kansalaisuutta, kun hän on asunut Suomessa 8 vuotta, ja hän täyttää muut kansalaisuuden kriteerit esimerkiksi tyydyttävän kielitaidon, täysi-ikäisyyden, tulonselvityksen, ja nuhteettomuuden eli rikoksiin syyllistymättömyyden. Lyhyempi asumisaika riittää joissakin tapauksissa. (Maahanmuuttovirasto).

Tässä opinnäytetyössä maahanmuuttajataustaisilla viitamme maahanmuuttajiin, jotka ovat vasta kotoutumisprosessissa tai asuneet Suomessa pitkään aikaa. Ajattelemme että heidän kokemuksensa voivat olla hyvin erilaisia kielimuurin tai kulttuurierojen takia. Saamme heiltä monipuolisia vastauksia, jotka voivat auttaa varhaiskasvatuksen henkilöstöä kohtamaan heitä oikealla tavalla.

3.2

Työ- ja elinkeinoministeriön mukaan kotouttaminen on jatkuva, kaksisuuntainen prosessi, jossa yhteiskunta muuttuu väestön monimuotoistuessa ja maahanmuuttaja hankkii yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia taitoja sekä tietoja. Se edellyttää sitoutumista niin vastaanottavalta yhteiskunnalta kuin maahanmuuttajailta itseltään (Työ- ja elinkeinoministeriö 2025). Varhaiskasvatuksella on keskeinen rooli maahanmuuttajaperheiden kotoutumisessa (Suomen sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus 2007: 3-27).

Suomeen muuttavilla maahanmuuttajilla on lain mukaan oikeus kotoutumista edistäviin tukeen ja toimiin. Laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta edistää maahanmuuttajien kotoutumisprosessia, vapautta valita sekä tasa-arvoa. Lain sisältävät toimenpiteet tukevat maahanmuuttajia yhteiskunnassa tarvittavien keskeisten taitojen sekä tietojen hankkimisessa. (Laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta 493/1999 1 §.)

Varhaiskasvatuksella on tärkeä merkitys lapsen elämässä, joten sen aloitus on merkittävä vaihe. Maahanmuuttaja lasten aloittaessa varhaiskasvatusta tulee kiinnittää erityistä huomiota perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön sekä siihen, miten ymmärrys toteutuu molempiin suuntiin (Kivijärvi 2017: 255.) Kivijärven mukaan on tärkeää, että kasvattajilla ja perheellä on ymmärrys toistensa tavoista ja ajatuksista, joten täytyy kiinnittää erityistä huomiota perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön (Kivijärvi 2017: 255). Varhaiskasvatuksen arjessa henkilöstö toimii mallina lapsille ja rohkaisevat lapsia tutustumaan toisiin kieliin sekä kulttuureihin, jotta moninaisuuden kohtaaminen olisi myönteinen kokemus (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022: 27).

3.3 Monikulttuurisuus

Opinnäytetyössämme viitamme monikulttuurisuuden käsitteellä eri kulttuurien välisiin suhteisiin ja niiden väliseen vuorovaikutukseen sekä miten se vaikuttaa varhaiskasvatuksen toimintatapoihin (Paavola 2010: 26). Kulttuuri on laaja käsite ja sitä voidaan tarkastella monesta eri näkökulmasta.

Halme ja Vataja (2011) mukaan monikulttuurisella lapsella tulee olla mahdollisuus sekä omaan kulttuuriin, että suomalaisen yhteiskunnan jäseneksi. Varhaiskasvatuksessa mietitään yhdessä perheen kanssa, miten lapsen äidinkieltä ja maahanmuuttajan omaa kulttuuria voidaan tukea. Vanhempien tulee saada vaikuttaa osallistua oman lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin (Halme & Vataja. 2011: 10).

Monikulttuurisuus on arkipäiväistynyt monessa suomalaisessa varhaiskasvatuksessa. Kasvattajien ja vanhempien kohtaamisissa vaikuttavat taustalla omat oletukset kulttuurista, kielestä tai uskonnosta. Monikulttuuristen lasten määrä on kasvanut päiväkohteissa, joten lapset kohtaavat erilaisista taustoista tulleita ihmisiä varhaiskasvatuksen

arjessa päivittäin. Eerola-Pennasen 2017 mukaan varhaiskasvatusta ohjaavissa asiakirjoissa kerrotaan selkeästi lasten kulttuuristaustan kunnioittamisesta sekä myönteisen vuorovaikutuksen edistämisestä (Eerola -Pennanen 2017: 236.)

Opinnäytetyössämme keskitymme vanhempien kokemuksiin, jotta tulevaisuudessa lasten olisi helpompi olla vuorovaikutuksessa keskenään ja henkilöstöllä olisi enemmän tietoa, miten taata kaikille lapsille erinomaisen ja tasa-arvoisen kasvatuksen.

3.4 Kulttuurisensitiivisyys

Kulttuurisensitiivisyys sekä varhaiskasvatuksen toimintatapojen jatkuva kehittäminen edellyttää kykyä arvioida tietojensa, arvojensa ja uskomustensa vaikutusta omaan toimintaansa sekä ymmärtää (Arvola, Reunamo & Kyttälä 2020: 54.) THL kuvaa kulttuurisensitiivisyyden tarkoittavan ammattilaisen kulttuurisesti kunnioittavia vuorovaikutustaitoja ja arvostavaa sekä sanallista, että sanatonta kohtaamista ja viestintää ammattilaisen ja asiakkaan välillä. THL mainitsee, että kulttuurisensitiivisyys on halua, kykyä ja herkkyyttä ymmärtää eri taustoista tulevaa ihmistä (THL 2024).

Kulttuurisensitiivisyys ilmenee toisen ihmisen arvostavana sanattomana ja sanallisena kohtaamisena. Kulttuurisensitiivisyys tarkoittaa, että muista kulttuureista lähtöisin oleville ihmisille annetaan oikeus ilmaista omaa kulttuuriaan ja kunnioitetaan sitä. Erityisesti on tärkeää että, asiakastyössä työntekijä tiedostaa oman kulttuuritaustansa vaikutus omaan käyttäytymiseen ja ajatteluun. Kohtaamisen asiakastyössä pitää olla ilman ennako-oletuksia ja täysin yksilöllinen. Sen lisäksi että, kulttuurisensitiivisyys tarkoittaa ammattilaisen työotteen lisäksi tapaa, jolla palvelut järjestetään, koska on tärkeää, että palvelut joustavat erilaisten asiakkaiden tarpeiden mukaan. (THL 2024) Olemme valinneet opinnäytetyömme yhdeksi tärkeäksi käsitteeksi kulttuurisensitiivisyyden.

Nummenmaa & Karilan (2011) mukaan kulttuurisensitiivisyyden kannalta on tärkeää olla rehellinen ja tunnustaa, ettei omaa riittävää tietoa toisen kulttuurisesta kokemuksesta. On tärkeää käyttää ns. Peilaamista eli kuvailla omin sanoin, miten on ymmärtänyt toisen sanoman sekä käyttää selkeää kieltä puhuessaan (Nummenmaa & Karila 2011: 57– 58.)

4 Varhaiskasvatus

Tässä luvussa avaamme enemmän varhaiskasvatuksen tarkoitusta ja tavoitetta. Monelle maahanmuuttajataustaisille vanhemmille tämä palvelu tai järjestelmä on täysin uusi, joten siihen tutustuminen ja sopeutuminen vie omaa aikaansa. Tässä luvussa viitataan paljon varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin, koska se on tärkeä asiakirja, joka ohjaa varhaiskasvatuksen toteuttamista.

4.1 Suomalainen varhaiskasvatus

Suomalainen varhaiskasvatus on monelle maahanmuuttajalle vieras käsite, eivätkä he kaikki tiedä mitä se tarkoittaa lapsen kannalta. Varhaiskasvatus tukee lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia (Opetushallitus 2025.) Se on suunnitelmallisen ja tavoitteellisen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus, jossa painotetaan erityisesti pedagogiikkaan (Opetushallitus 2025).

Varhaiskasvatus ei ole vain käytännön palvelua, vaan se on osa yhteiskunnallista järjestelmää, jossa perheistä, vanhemmuudesta ja lapsista muodostuu tietyntylaisia käsityksiä. Kuten Eerola ja hänen kollegansa (2022) ovat todenneet, järjestelmät kuten varhaiskasvatus sisältävät usein valmiita oletuksia siitä, millainen perheen tai vanhemman "pitäisi" olla. Näitä oletuksia esiintyy esimerkiksi virallisissa asiakirjoissa, päätöksenteossa ja myös päivittäisessä arjessa varhaiskasvatuksen yksiköissä (Lastenhoidon ja varhaiskasvatuksen monet polut, Petteri Eerola, Katja Repo, Maarit Alasuutari, Kirsi Karila & Johanna Lammi-Taskula, 2022: 86-87).

4.2 Varhaiskasvatuksen tavoite

Varhaiskasvatustlain mukaan varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, hoidon ja opetuksen kokonaisuutta (Heinonen 2016: 21.) Varhaiskasvatustlaissa säädetään valtakunnallisista varhaiskasvatuksen perusteista, lapsikohtaisista varhaiskasvatussuunnitelmista ja paikallisista varhaiskasvatussuunnitelmista. Näissä kaikissa on huomioitava, että lapsen etu on ensisijainen asia, kun suunnitelmista päätetään, jolloin turvataan lapsen oikeudet (Heinonen 2016: 79-80).

Varhaiskasvatus edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä ehkäisee syrjäytymistä. Se on yhteiskunnallinen palvelu, joka tapahtuu yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatuksen perusteisiin kuuluu huoltajien tukeminen kasvatustyössä sekä työn

ja opiskelun mahdollistaminen (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022: 16.) Tärkeimmät varhaiskasvatuksen tavoitteet ovat lasten kokonaisvaltainen kasvu ja kehitys, turvallinen ja kehittävä oppimisympäristö, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, monikulttuurisuuden kunnioittaminen, yksilöllisen tuen tarpeen huomioiminen, oppimisen edellytysten tukeminen, leikkiin, liikkumiseen sekä taiteisiin perustuva toiminta ja yhteistyö huoltajien kanssa (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022: 18).

5 Kasvatusyhteistyö

Varhaiskasvatussuunnitelman mukaan yhteistyöllä vanhempien kanssa on tärkeä merkitys (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022: 37.) Yhteistyön tavoitteena on henkilöstön ja huoltajien yhteinen sitoutuminen lasten turvallisen, terveen kasvun, kehityksen ja oppimisen edistämiseen (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022: 37). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2018) mainitaan kasvatusyhteistyöstä koskevista arvoista tavoitteista ja vasuista. Niistä tulee keskustella sekä varhaiskasvatuksen henkilöstön sekä huoltajien kanssa. Lapsen huoltajalla tulee olla mahdollisuus osallistua kasvatustyön tavoitteiden kehittämiseen sekä suunnitteluun yhdessä lapsensa ja varhaiskasvattajien kanssa (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018: 34.)

Heinonen ym. (2016) korostavat kasvatusyhteistyön alkamisen näkökulmasta lapsen varhaiskasvatuksen aloitusvaihetta. Lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksen huoltajilla tulisi olla mahdollisuus tutustua varhaiskasvatuspaikan käytänteisiin ja arkeen. Tutustumisen pitäisi tapahtua yhdessä lapsen kanssa, jolloin niin huoltaja kuin lapsikin saa käsitteen varhaiskasvatuksen paikasta ja arjesta. Aloituskeskustelu on myös tärkeä osa kasvatusyhteistyön syntymiseen. Keskustelulle ja kysymyksille pitäisi varata riittävä aika. Huoltajien ja lapsen vastaanottaminen sekä tutustuminen ovat merkityksellisiä kasvatusyhteistyön alkuvaiheessa. (Heinonen ym. 2016: 226.)

Tutustumisen jälkeen pääpaino siirtyy lapsen päivittäisiin tuonti ja hakuvaiheisiin, jonka aikana rakentuu keskinäinen luottamus ja toimiva yhteistyö huoltajien ja varhaiskasvattajien kesken. Varhaiskasvatussuunnitelma eli vasu-keskusteluilla sekä muilla keskusteluilla on erityinen merkitys kasvatusyhteistyön näkökulmasta, sillä niissä keskustellaan tuen tarpeesta ja sen pohjalta lapsen edun mukaan toimimisesta. Hyvän ja vakaan pohjan kasvatusyhteistyön luominen on tärkeää, jotta siihen on mahdollista syventyä. Kun yhteistyö on rakennettu hyvälle pohjalle silloin huoltajien ja varhaiskasvattajien toimiminen on sujuvampaa jopa haasteellisissakin tilanteissa (Heinonen ym. 2016, 226.)

6 Osallisuus ja sen edistäminen

6.1 Osallisuus

Vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksen arkeen on myös yksi tärkeimmistä asioista, minkä haluamme selvittää tämän tutkimuksen avulla. Ihmisen ja yhteisön välistä suhdetta tarkastellaan osallisuuden käsitteellä (Nivala & Ryyänen 2019: 138.) Nivala ja Ryyänen (2019) mukaan suhde muodostuu kolmesta eri osa-alueesta, jotka ovat kuulumisen tunteesta, johonkin kuulumisesta ja osallistumisesta (Nivala & Ryyänen 2019: 138). Osallisuus on käsite, jota käytetään kirjallisuudessa moninaisesti ja laajasti eikä sille ole muodostunut vakiintunutta ja yksiselitteistä määritelmää. Käsitteen määrittäminen on osoittautunut haasteelliseksi, sillä osallisuus on hyvin abstrakti, monitieteinen ja moniulotteinen käsite. Vaikka osallisuudelle ei ole olemassa yhtä selkeää määritelmää, on olemassa useita lähikäsitteitä, joiden avulla osallisuutta voidaan tarkastella ja ymmärtää. Näihin lähikäsitteisiin kuuluvat muun muassa osallistuminen (participation), voimaantuminen (empowerment) ja minä-pystyvyys (self-efficacy). (Vuorenmaa 2016, 19-20.)

Vuorenmaan (2016) mukaan osallisuus tarkoittaa yksilön tai ryhmän mahdollisuutta osallistua ja vaikuttaa yhteisön tai yhteiskunnan toimintaan ja päätöksentekoon. Se on kokemus siitä, että voi olla mukana ja että omilla mielipiteillä ja teoilla on merkitystä ympäröivässä yhteisössä. Osallisuus liittyy usein tunteeseen kuulumisesta ja vaikutusmahdollisuuksista, mutta se voi vaihdella yksilön elämäntilanteen, ympäristön ja roolien mukaan. Osallisuus voi ilmetä monella tavalla, kuten osallistumisena yhteisön toimintaan, päätöksentekoon, sosiaalisiin verkostoihin tai elinympäristön kehittämiseen. (Vuorenmaa 2016: 21-22). Päivittäiset vuorovaikutukset vanhempien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön kesken on yksi monesta tavasta tuntea osallisuutta lapsensa arjessa.

6.2 Osallisuuden edistäminen

Osallisuuden toteutuminen koskee myös huoltajia. Huoltajien osallistuminen varhaiskasvatuksen suunnitteluun, arviointiin ja arjen toimintaan tukee paitsi lapsen kasvua myös koko varhaiskasvatusyhteisön hyvinvointia. Aito yhteistyö voi lisätä luottamusta varhaiskasvatukseen ja vahvistaa huoltajien sekä henkilöstön yhteistä kasvatustehtävää. Yhteistyö huoltajien kanssa heijastuu lapsen arkeen ja vahvistaa lapsen kokemusta siitä, että hän on osa yhteisöä. (Halme, Perälä & Sinkkonen 2014: 44).

Huoltajien osallisuutta tulee tukea toivottamalla lapset ja huoltajat aidosti tervetulleeksi ja olemalla kiinnostuneita siitä, miten huoltajat haluaisivat olla mukana varhaiskasvatustyksikön toiminnassa mukana. Osallisuuden näkökulmasta on tärkeää kokea kuulumisen tunnetta ja antaa siihen mahdollisuus esimerkiksi kysymällä lapsen lomalla olosta ja siitä, miten siellä menee vapaa-ajaa. Heinonen painottaa myös vanhempainiltojen tärkeyden. Vanhempainillat voivat lisätä osallisuutta ja niitä voidaan hyödyntää (Heinonen ym. 2016: 230-233.) Huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä on mahdollista hyödyntää myös tieto- ja viestintäteknologiaa. Yhteistyö voi parhaimmillaan tukea myös huoltajien keskinäistä verkostoitumista ja vuorovaikutusta. Yhteinen toiminta ja verkostoituminen vahvistaa yhteisöllisyyttä ja antaa tukea huoltajien kasvatustyölle sekä henkilöstön työlle. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 34.) osallisuuden edistäminen vaatii henkilöstöltä rohkeaa innovointia.

7 Aikaisempia tutkimuksia

Aiemmissä tutkimuksissa on tarkasteltu maahanmuuttajataustaisten vanhempien ja varhaiskasvatuksen välistä vuorovaikutusta, mutta aihetta on käsitelty melko rajallisesti erityisesti vanhempien omasta näkökulmasta. Tutkimukset osoittavat, että varhaiskasvatuksella on merkittävä rooli sekä lasten kehityksen että perheiden kotoutumisen tukemisessa.

Kirsi Hänninen (2020) tarkasteli ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyössään "Toivoisin joka päivä opetusta, ei vain leikkiä" monikulttuuristen lasten vanhempien kokemuksia suomalaisesta varhaiskasvatuksesta. Tutkimuksessa selvitettiin, millaisia näkemyksiä vanhemmilla oli varhaiskasvatuksen sisällöistä, vuorovaikutuksesta ja lapsen oppimisesta. Hännisen tutkimuksessa vanhemmat kokivat varhaiskasvatuksen pääosin myönteisesti ja turvallisena ympäristönä lapselle. Kielen oppiminen ja sosiaalisten taitojen kehittyminen nähtiin suurimpina hyötyinä. Toisaalta monet vanhemmat toivoivat enemmän opetuksellisia sisältöjä ja kokivat, että yhteistyö henkilökunnan kanssa rajoitui usein käytännön asioihin, kuten hoitoaikoihin ja arjen järjestelyihin. Tutkimus toi esiin myös sen, että vanhempien tietoisuus varhaiskasvatuksen pedagogisista tavoitteista jäi usein pintapuoliseksi.

Toinen aihetta lähestynyt tutkimus on Gulizar ja Zeynel Doganin (2025) sosionomi (AMK) opinnäytetyö "Varhaiskasvatuksen merkitys maahanmuuttajaperheiden kotoutumisessa Suomessa: Päiväkodissa olevan lapsen huoltajien näkökulma." Tutkimus to-

teutettiin yhteistyössä Helsingin kaupungin Päiväkoti Soittajan kanssa ja sen tavoitteena oli tarkastella varhaiskasvatuksen merkitystä maahanmuuttajaperheiden kotoutumisprosessissa. Tutkimus perustui Friedrich Heckmannin kotoutumismalliin, jossa kotoutuminen jaetaan rakenteelliseen, kulttuuriseen, vuorovaikutukselliseen ja identtifiivaan ulottuvuuteen. Doganin ja Doganin tutkimuksessa keskityttiin erityisesti siihen, miten varhaiskasvatus tukee huoltajien osallisuutta ja kulttuurista sopeutumista suomalaisen yhteiskuntaan. Tulosten mukaan varhaiskasvatus edistää perheiden kielitaitoa, lisää ymmärrystä suomalaisista kasvatustavoista ja tarjoaa sosiaalisia verkostoja, jotka tukevat kotoutumista ja yhteisöllisyyttä.

Lisäksi Korhosen ja Saarisen (2022) opinnäytetyö ”Kulttuurisensitiivisyys varhaiskasvatuksessa, yhteistyö monikulttuuristen perheiden kanssa” tarkasteli varhaiskasvatuksen henkilöstön näkemyksiä kulttuurisensitiivisestä yhteistyöstä monikulttuuristen perheiden kanssa. Tutkimuksen tavoitteena oli tunnistaa toimivia ja hyväksi havaittuja käytäntöjä sekä tuoda esiin, miten kulttuurisensitiivinen yhteistyö vahvistaa vanhempien ymmärrystä suomalaisesta varhaiskasvatuksesta. Tulosten perusteella henkilöstö koki, että kulttuurisensitiivisyys lisää vanhempien luottamusta ja sitoutumista yhteistyöhön. Käytännön esimerkkeinä mainittiin tulkkipalveluiden hyödyntäminen, monikielinen viestintä sekä kiireetön ja avoin aloituskeskustelu. Korhonen ja Saarinen ehdottavat, että varhaiskasvatuksessa tulisi kehittää yhteisiä toimintamalleja ja koulutusta kulttuuritietoisuuden vahvistamiseksi, jotta yhteistyö eri taustoista tulevien perheiden kanssa olisi sujuvampaa ja ymmärtävämpää.

8 Tutkimuksen kulku

Tässä luvussa käymme läpi tutkimuksen kulkua. Kerromme tutkimuksemme tavoitteesta, tutkimuksen menetelmästä, tutkimuksen eettisyydestä, aineiston keruusta ja sen analyysistä. Lopuksi tuomme esiin myös tutkimuskysymyksemme, jonka pohjalta olemme saaneet haastateltavien vastaukset.

8.1 Tutkimuksen tavoite

Tutkimuksemme tavoitteena on selvittää, millaisia kokemuksia maahanmuuttajataustaisilla vanhemmilla on suomalaisesta varhaiskasvatuksesta ja sen arjesta. Haluamme

tuoda esiin vanhempien näkemyksiä siitä, miten he kokevat varhaiskasvatuksen sisällön, vuorovaikutuksen varhaiskasvatuksen henkilöstön kanssa sekä oman osallisuutensa lapsensa varhaiskasvatuspolulla.

Tavoitteena on myös tunnistaa niitä tekijöitä, jotka tukevat vanhempien ja varhaiskasvatuksen välistä yhteistyötä sekä niitä haasteita, jotka voivat vaikeuttaa sen toteutumista. Erityisenä painopisteenä on kulttuurisen taustan merkitys vanhempien kokemuksiin ja siihen, miten se vaikuttaa heidän osallisuuteensa.

Tutkimuksen kautta pyrimme tuottamaan kokemuksellista ja syvällistä tietoa, jota voidaan hyödyntää varhaiskasvatuksen kehittämisessä entistä kulttuurisesti sensitiivisemmäksi, osallistavammaksi ja yhdenvertaisemmaksi. Näin tutkimus palvelee sekä maahanmuuttajaperheitä että varhaiskasvatuksen ammattilaisia, ja tukee yhteistä tavoitetta vahvistaa lasten hyvinvointia, kasvua ja oppimista monikulttuurisessa suomalaisessa yhteiskunnassa.

8.2 Tutkimusmenetelmän laadullinen menetelmä

Opinnäytetyömme toteutetaan laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Laadullisen tutkimuksen tavoitteena on ymmärtää ilmiöitä syvällisesti ja kokonaisvaltaisesti, erityisesti ihmisten kokemusten ja merkitysten kautta (Tuomi & Sarajarvi 2018, 22). Menetelmäksi valitsimme teemahaastattelun, koska sen avulla on mahdollista saada syvällistä, kokemuksellista ja merkityksellistä tietoa maahanmuuttajataustaisten vanhempien näkemyksistä.

Haastattelua tehtäessä ollaan suorassa kielellisessä vuorovaikutuksessa haastateltavan kanssa, mikä tekee siitä joustavan ja vuorovaikutteisen tiedonkeruumenetelmän. Muihin menetelmiin verrattuna haastattelun etuna on se, että aineiston keruuta voidaan säädellä tilanteen mukaan ja vastaajaa myötäillen. Haastattelu sopii erityisen hyvin tilanteisiin, joissa tutkijan on vaikea tietää etukäteen vastausten suuntia tai joissa halutaan syventää ja selventää saatavia tietoja (Hirsjärvi ym. 2007, 199–200).

Teemahaastattelussa haastattelija etenee ennalta määriteltyjen teemojen mukaisesti, mutta antaa vastaajalle mahdollisuuden kertoa asioista omin sanoin ja omasta näkökulmastaan. Tämä tukee tutkimuksemme tavoitetta tuoda esiin vanhempien oma ääni ja kokemus (Hirsjärvi & Hurme 2015, 48–49).

8.3 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Tutkimustyötä tehdessä otamme huomioon sitä ohjaavia yleisiä periaatteita, sääntöjä ja normeja. Tutkimuksemme on ajankohtainen yhteiskunnallisella tasolla ja toivomme sen lisäävän informaatiota varhaiskasvatuksen kentälle. Olemme sitoutuneet noudattamaan hyviä menettelytapoja ja tieteellisiä käytäntöjä. Tutkimusta tehdessä suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin kannalta olemme avoimia ja oikeudenmukaisia. Kannamme vastuuta koko tutkimuksen elinkaaren ajan ja arvostamme jokaista osapuolta. Sovimme yhteistyöstä eri tahojen kanssa erikseen ja suunnittelemme ne tarkasti.

Tutkimuksen eettisistä luvista kuten luvista ja suostumuksista huolehditaan ennen tutkimuksen keruuta (Tutkimuseettisen neuvottelukunnan HTK-ohje 2023.) Yleisten eettisten periaatteiden mukaan tutkimuksissa pitää kunnioittaa tutkittavien ihmisarvoa, itsemääräämisoikeutta sekä ihmisarvoa, joita tulemme huomioimaan koko tutkimuksen ajan (Tietoarkisto 2024).

Haastattelut järjestetään yhteistyössä varhaiskasvatusyksikön kanssa ja aikataulut suunnitellaan etukäteen niin, että ne sopivat sekä vanhemmille että eivät häiritse päiväkodin toimintaa. Kaikki tutkimukseen liittyvä aineisto käsitellään anonyymisti, emme kerää nimiä tai muuta tunnistettavaa tietoa ja aineisto hävitetään asianmukaisesti heti, kun se ei ole enää tarpeellinen tutkimuksen kannalta.

Haastattelut toteutetaan puolistrukturoituina eli teemahaastatteluina. Menetelmässä käsitellään etukäteen valittuja aihealueita, mutta haastateltavalle annetaan mahdollisuus kertoa asioista omin sanoin ja omasta näkökulmastaan. Kysymysten tarkka sanamuoto ja järjestys voivat vaihdella ja painopiste on osallistujan kokemusten esiin tuomisessa. Teemahaastattelu soveltuu hyvin tutkimukseemme, koska sen avulla voidaan kerätä syvällistä ja merkityksellistä tietoa osallistujien arjesta ja näkemyksistä. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 35, 47, 48.) Tarkoituksena on haastatella noin 8–10 vanhempaa ja toiveena on, että osallistajat edustavat eri-ikäisten lasten varhaiskasvatusryhmiä.

Menetelmässä on kuitenkin huomioitava myös haasteita. Haastattelijan vuorovaikutustaidot vaikuttavat aineiston laatuun ja on mahdollista, että vastaajat muotoilevat vastauksiaan sen mukaan, mitä kokevat sosiaalisesti hyväksyttäväksi. Tämä voi vaikuttaa tulosten luotettavuuteen. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 35.)

Luotettavuuden rakentumiseen vaikuttavat myös monet muut seikat, kuten tutkimuksen puolueettomuus, avoimuus, kustannustehokkuus, tietosuoja, aikataulut sekä tutkimuksen käytännön hyödyllisyys. Objektivisuudella tarkoitetaan, että tutkimustulokset eivät saa riippua tutkijan henkilökohtaisista näkemyksistä. Avoimessa tutkimuksessa osallistujille kerrotaan selkeästi tutkimuksen tarkoitus ja miten tuloksia käytetään. Raportoinnissa kaikki olennaiset tulokset esitetään rehellisesti, ilman kaunistelua. Samalla tulee huolehtia vastaajien yksityisyydensuojasta niin, ettei ketään voi tunnistaa tuloksista. On myös tärkeää, että käytetty tieto on ajankohtaista ja tarkkaa. (Heikkilä 2014, 28–29.)

8.4 Aineiston keruu

Tutkimuksen aineisto hankittiin teemahaastattelun avulla. Ennen haastattelujen toteuttamista olimme yhteydessä kahteen Hämeenlinnassa sijaitsevaan päiväkodin johtajiin ja saimme heiltä suostumuksen sähköpostilla. Tämän jälkeen otimme yhteyttä päiväkotien henkilökuntaan ja esittelimme heille opinnäytetyömme aiheen sekä tarkoituksen. Päiväkotien henkilökunnalle toimitettiin tiedote ja esite, joissa kerrottiin tutkimuksen tavoitteista, aineistonkeruusta sekä siitä, että etsimme haastateltavia maahanmuuttaja-taustaisia vanhempia.

Päiväkotien henkilökunta välitti vanhemmille tutkimusesitteet, jotka olimme laatineet neljällä eri kielellä: suomeksi, englanniksi, arabiaksi ja persiaksi. Monikielisyydellä halusimme varmistaa, että mahdollisimman moni vanhempi voisi ymmärtää tutkimuksen tarkoituksen ja osallistua siihen omalla kielellään. Huomasimme, että osallistumisen kynnys madaltui selvästi, kun haastateltavat pystyivät vastaamaan kysymyksiin omalla äidinkielellään, esimerkiksi arabiaksi.

Päiväkodin henkilökunnan kanssa sovittiin päivä, jolloin menimme paikan päälle iltapäivällä lasten haku-aikaan tavoittamaan vanhempia. Tapaaminen osoittautui tulokselliseksi, sillä saimme samana päivänä useita haastateltavia mukaan tutkimukseen. Päiväkodin henkilökunta jatkoi tutkimuksen esittelyä myös tämän jälkeen ja myöhemmin saimme vielä yhteydenottoja kiinnostuneilta vanhemmilta.

Jokaiselle osallistujalle annettiin kirjallinen suostumuslomake, jossa kerrottiin tutkimuksen tarkoitus, haastattelun vapaaehtoisuus, anonymiteetti sekä tietojen luottamuksellinen käsittely.

Jonkin ajan kuluttua arvioimme, että haastattelujen määrä ei ollut vielä riittävä, ja päätimme laajentaa aineistonkeruuta toiseen samalla alueella sijaitsevaan päiväkotiin. Toteutimme siellä toisen vastaavan vierailun lasten haku-aikaan, minkä seurauksena saimme lisää osallistujia.

Haastattelut toteutettiin eri tavoin osallistujien toiveiden mukaan. Osa haastatteluista tehtiin paikan päällä päiväkodissa, mutta enemmistö vanhemmista toivoi osallistuvansa puhelimitse, ja näille sovittiin erillinen aika. Lisäksi muutamat vanhemmat halusivat vastata sähköpostitse, jolloin he saivat haastattelukysymykset kirjallisesti ja vastasivat niihin omassa aikataulussaan.

Haastattelujen kesto vaihteli noin 45 minuutista 1,5 tuntiin riippuen haastateltavan kieli- taidosta ja keskustelun laajuudesta. Muutamat vanhemmat puhuivat hyvin suomea, mutta suurimmassa osassa haastatteluista käytimme arabiaa, daria tai englantia, jotta osallistujat pystyivät ilmaisemaan ajatuksensa mahdollisimman vapaasti ja tarkasti. Haastateltavat olivat erittäin avoimia ja kertoivat mielellään kokemuksistaan.

Yhteensä tutkimukseen osallistui yhdeksän maahanmuuttajataustaista vanhempaa, jotka kertoivat kokemuksistaan suomalaisesta varhaiskasvatuksesta. Haastattelut toteutettiin eettisesti ja luottamuksellisesti ja kaikki osallistujat antoivat tietoon perustuvan suostumuksensa ennen haastattelun aloittamista.

8.5 Tutkimuksen analyysimenetelmä

Aineiston analyysi aloitettiin heti haastattelujen jälkeen. Haastatteluja ei nauhoitettu, vaan kirjasimme vanhempien vastaukset ja keskeiset ilmaukset muistiin haastattelutilanteiden aikana. Kirjoittaminen tapahtui sekä paikan päällä tehtyjen että puhelimitse toteutettujen haastattelujen yhteydessä. Muistiinpanot tehtiin mahdollisimman tarkasti,

jotta vanhempien ääni ja omat sanavalinnat säilyivät mahdollisimman aitona. Osa sähköpostitse saaduista vastauksista oli jo valmiiksi kirjallisessa muodossa, mikä helpotti analyysin alkuvaihetta.

Kun kaikki aineisto oli koottu yhteen, luimme sen useaan kertaan läpi kokonaisuutena. Toistuva lukeminen auttoi hahmottamaan aineiston keskeisiä sisältöjä ja löytämään toistuvia teemoja. Kirjasimme ylös ne asiat, joita haastateltavat toivat esiin useammin ja jotka liittyivät tutkimuksen pääkysymykseen, heidän kokemuksiinsa suomalaisesta varhaiskasvatuksesta.

Seuraavaksi aloitimme aineiston luokittelun ja teemoittelun. Merkitsimme muistiinpanoihin avainsanoja ja lauseita, jotka kuvasivat vanhempien näkemyksiä esimerkiksi lapsen arjesta, yhteistyöstä henkilökunnan kanssa, kielellisistä haasteista ja kulttuurisesta ymmärryksestä. Näitä toistuvia aiheita kokoamalla muodostimme useita alustavia luokkia, kuten turvallisuus, kielituki, osallisuus, yhteistyö ja kulttuurierot.

Kun luokat alkoivat toistua eri vanhempien vastauksissa, yhdistelimme samankaltaisia aiheita laajemmiksi kokonaisuuksiksi, joita voi kutsua teemoiksi (Tuomi & Sarajärvi, 2018). Lopullisessa analyysissä aineistosta muodostui kolme pääteemaa, jotka vastasivat tutkimuskysymykseemme.

Analyysin tarkoituksena oli löytää vanhempien kokemuksista yhteisiä piirteitä ja merkityksiä, mutta myös huomioida yksilölliset erot. Pyrimme säilyttämään haastateltavien omat ajatukset ja ilmaisut mahdollisimman alkuperäisinä, jotta heidän äänensä kuuluisi tuloksissa aidosti. Lisäksi vertasimme muistiinpanoja toistemme havaintoihin, jotta tulkinta pysyisi johdonmukaisena ja puolueettomana. Seuraavassa kuvassa näkyy, miten tutkimuksen aineiston analyysi eteni vaihe vaiheelta. Kuvasta voi nähdä, miten haastateluista kerätty tieto käytiin läpi, luokiteltiin ja lopulta koottiin kolmeen pääteemaan.

Taulukko 1. Aineiston analyysin eteneminen vaiheittain.

9 Tutkimuskysymykset

Tutkimuskysymykset pohjautuvat aikaisempaan tutkimukseen, jossa korostetaan vanhempien osallisuuden, kulttuurisensitiivisen kohtaamisen ja kasvatusyhteistyön merkitystä varhaiskasvatuksen laadun ja tasa-arvoisuuden edistämisessä. Näiden teemojen avulla voidaan tarkastella, miten maahanmuuttajataustaiset vanhemmat kokevat oman asemansa ja yhteistyön varhaiskasvatuksen kanssa.

Tutkimuksen tavoitteena on ymmärtää, miten maahanmuuttajataustaiset vanhemmat kokevat suomalaisen varhaiskasvatuksen arjen, yhteistyön henkilöstön kanssa sekä

oman osallisuutensa lapsensa varhaiskasvatuksessa. Tutkimukseni keskeinen tutkimuskysymys on:

Miten maahanmuuttajataustaiset vanhemmat kuvaavat kokemuksiaan suomalaisesta varhaiskasvatuksesta ja siinä toteutuvasta yhteistyöstä?

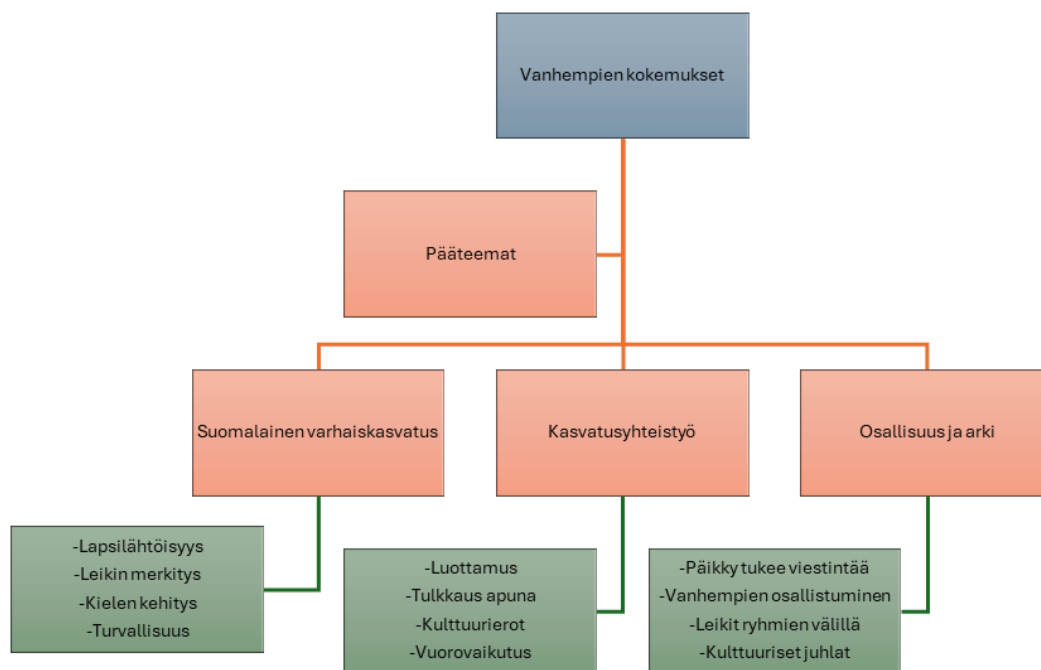
Tämän kysymyksen avulla pyritään tavoittamaan vanhempien henkilökohtaiset näkemykset ja kokemukset siitä, miten he kokevat lapsensa varhaiskasvatuksen sisällön, vuorovaikutuksen varhaiskasvatuksen henkilöstön kanssa sekä oman vaikutusmahdollisuutensa arjessa.

10 Tutkimustulokset

Tutkimuksen aineistosta nousi esiin monipuolisia ja merkityksellisiä näkemyksiä maahanmuuttajataustaisten vanhempien kokemuksista suomalaisesta varhaiskasvatuksesta. Haastatellut vanhemmat olivat eri maista, kuten Syyriasta, Palestiinasta, Jordaniasta, Afghanistanista, Ukrainasta, Srilankasta ja Irakista ja he olivat asuneet Suomessa 3–11 vuotta. Kaikilla oli kokemusta Hämeenlinnassa sijaitsevien päiväkotien toiminnasta.

Maahanmuuttajataustaisten vanhempien kokemukset varhaiskasvatuksesta olivat erilaisia ja valaistavia. Suurin osa vanhemmista ovat kyttyväisiä lapsensa saamaan hoitoon ja kasvatukseen. Huoltajat ovat tyytyväisiä suomalaiseen varhaiskasvatusjärjestelmään. Kokemukset ovat pääosin positiivisia, vaikka jonkin verran on koettu myös puutteita.

Seuraavassa kuviossa on koottuna tutkimuksen aineistosta nousseet yleisimmät teemat ja havainnot. Kuvio näyttää, mistä asioista vanhemmat kertoivat eniten ja miten he kokivat suomalaisen varhaiskasvatuksen arjen ja yhteistyön.

Kuvio 1. Tutkimuksen tulosten pääteemat

Tulosten yhteydessä esiintyvät lainaukset on merkitty tunnisteilla V1–V8, jotka viittaavat haastateltuihin vanhempiin. Kirjain V tarkoittaa sanaa vanhempi ja numerot erottelevat eri haastateltavat toisistaan. Tällä tavalla halusimme tuoda kaikkien haastateltujen äänen näkyviin ja osoittaa, että jokaisen vanhemman kokemukset ovat olleet mukana muodostamassa tutkimuksen kokonaiskuvaa.

10.1 Suomalainen varhaiskasvatus

Suurin osa haastatelluista vanhemmista kertoi olevansa tyytyväisiä suomalaisen varhaiskasvatuksen laatuun, turvallisuuteen ja henkilöstön ammattitaitoon. Erityisesti lasten sosiaalinen kehitys, itsenäistyminen ja rutiinien oppiminen koettiin positiivisina asioina. Muutama huoltaja kertoivat olevansa tyytyväisiä siihen, että kielestä ja taustasta riippumatta lapset sopeutuvat todella nopeasti. He olivat hyvällä tavalla yllättyneitä tästä asiasta ja kehuivat varhaiskasvatuksen työntekijöitä näistä kokemuksista.

Eräs huoltaja kuvaili suomalaista varhaiskasvatusta tärkeäksi osaksi oman lapsen elämää. Hän kertoi että, varhaiskasvatus vahvistaa hänen lapsensa kehitystä monella tavalla. Se on tärkeä kehitysvaihe.

“Alku pelotti todella paljon, mutta jo muutamassa viikossa lapseni muuttui rohkeammaksi ja sai kavereita. Ruokahalu ja sosiaaliset taidot paranivat nopeasti.” (V1)

Vanhemmat korostivat, että varhaiskasvatus Suomessa eroaa kotimaastaan erityisesti lapsilähtöisyytensä ja leikin merkityksen osalta. Moni piti suomalaisen järjestelmän vahvuutena sitä, että lapsella on lupa leikkiä ja kehittyä omaan tahtiinsa.

“Tykkään siitä, että Suomessa lapsi saa leikkiä ja oppia rauhassa. Kotimaassa painotetaan enemmän opiskelua jo varhain.” (V2)

Kuitenkin osalla vanhemmista oli huolta lasten kielellisistä taidoista, erityisesti kaksikielissä perheissä. Joissakin tapauksissa puheterapia ja lisätuki olivat olleet tarpeen.

“Lapseni ymmärtää suomea hyvin, mutta ei puhu paljon. Kaksikielisyys on ollut haastavaa.” (V3)

“Mielestäni päiväkotitukee lapsen kielen kehitystä hyvin, mutta haluaisin enemmän tukea myös kotikielen säilyttämiseen.” (V4)

“Täällä lapset ovat tasa-arvoisia, ja kaikki saavat osallistua riippumatta taustasta.” (V5)

“Varhaiskasvatus on rauhallista ja lapsi saa olla oma itsensä. Se on minusta tärkeää.” (V6)

“Pidän siitä, että lapseni oppii täällä myös kohteliaisuutta ja tapoja.” (V7)

“Lapseni on iloisempi ja rohkeampi kuin ennen päiväkotia, ja se tekee minut onnelliseksi.” (V8)

10.2 Kasvatusyhteistyö

Vanhemmat kuvasivat henkilöstön ja perheiden välistä yhteistyötä pääosin lämpimänä, välittävänä ja helposti lähestyttävänä. Yhteydenpito sujui monilla hyvin sähköisten viestintäkanavien, kuten mobiilisovellusten ja puhelimen avulla.

“Henkilökunta otti meidät ihanasti vastaan. Alussa sain kuvia lapsen päivästä, mikä helpotti pelkoa ja lisäsi luottamusta.” (V1)

Moni vanhempi koki, että heitä kuunnellaan ja heidän mielipiteensä huomioidaan, ja että tulkkipalveluiden käyttö madalsi osallistumisen kynnyksiä. Joissakin päiväkodeissa oli panostettu monikielisyteen ja opasteet olivat myös arabiaksi tai muilla kielillä.

“Aina on tulkki tarvittaessa ja jopa ohjeet lähetettiin arabiaksi. Tuntuu, että henkilökunta on oikeasti kiinnostunut meidän kulttuurista.” (V2)

Kaikki kokemukset eivät kuitenkaan olleet täysin myönteisiä. Yksi vanhempi toi esiin epäluottamuksen ja väärinymmärrysten kokemuksia, jotka olivat johtaneet esimerkiksi lastensuojeluilmoituksiin. Tämä herätti pelkoa ja tunnetta, ettei omaa kasvatustapaa aina kunnioiteta.

“Joskus tuntuu, että maahanmuuttajia katsotaan tarkemmin. Kun kerron omasta tavastani kasvattaa, se tulkitaan helposti väärin.” (V3)

“Meidän opettaja on aina ystävällinen ja ymmärtäväinen, vaikka en puhu hyvin suomea.” (V4)

“Henkilökunta on kärsivällistä ja kohteliasta, ja he selittävät asiat selkeästi.” (V5)

“Yhteistyö on hyvää, mutta joskus olisi kiva, jos meiltä kysyttäisiin enemmän mielipidettä.” (V6)

“Joskus en kuitenkaan voi sanoa ihan kaikkea mitä haluaisin, koska meillä on kulttuurieroja esimerkiksi en voi pyytää, että lapseni halataan enemmän. Yritän myös ymmärtää näitä kulttuurieroja ja suhtautua niihin joustavasti.” (V7)

Yksi perheistä halusi erityisesti tuoda esille sen, miten hienosti ja taitavasti varhaiskasvatuksen työntekijä otti hänen lapsensa vastaan, vaikka äidin oli vaikea päästä irti ensimmäisinä hoitopäivinä. “Arvostan tosi paljon työntekijöiden tapaa kohdata lapsia ja vanhempia.” (V8)

10.3 Osallisuus ja arki

Vanhempien osallisuuden kokemukset vaihtelivat. Osa koki olevansa aktiivisesti mukana lapsensa arjessa ja päiväkodin tapahtumissa, kun taas osa tunsu, ettei heidän näkemyksilleen tai kasvatustavoilleen aina annettu riittävästi tilaa. Monet vanhemmat kokivat Päikyn olevan hyvä kommunikoinnin työkalu. Päikky on järjestelmä, jota käytetään Hämeenlinnan varhaiskasvatuksessa. Sillä varataan hoitoajat, ilmoitetaan poissaolot kuten lomat tai sairauspoissaolot ja kommunikoidaan arjessa esimerkiksi lähettämällä kuvia päivän toiminnasta ajantasaisesti tai laittamalla viestiä.

Eräs äiti toivoi, että varhaiskasvatuksessa kiinnitettäisiin enemmän huomiota siihen, miten lapset leikkivät yhdessä. Hänen mukaansa vieraskieliset lapset hakeutuvat helposti toistensa seuraan, kun taas kantasuomalaiset lapset leikkivät usein omissa ryhmissään. Vanhemman mielestä olisi tärkeää, että henkilöstö rohkaisisi lapsia tutustumaan toisiinsa yli kieli- ja kulttuurirajojen, jotta kaikki lapset kokisivat kuuluvansa samaan yhteisöön.

“Koen olevani mukana lapseni arjessa. On helppoa osallistua tapahtumiin ja aina voi kysyä tulkkia.” (V1)

“Joskus tuntuu, ettei meidän mielipiteillämme ole merkitystä, vaikka ne kuunnellaan.” (V2)

“On helpompaa, kun kaikki hoituu sähköisesti. Tiedän heti, mitä päiväkodissa tapahtuu.” (V3)

“He lähettävät kuvia ja viestejä, joten pysymme hyvin perillä lasten arjesta.” (V4)

“Minusta on hyvä, että päiväkodissa järjestetään juhlia ja tapahtumia, joissa kaikki saavat näyttää omaa kulttuuriaan.” (V5)

“Pidän siitä, että päiväkodissa kerrotaan myös meidän juhlasta, Eidistä. Lapsi on ylpeä omasta kulttuuristaan.” (V6)

Toisaalta joissain kokemuksissa tuli esiin tunne, että kulttuurisia tai uskonnollisia näkemyksiä ei aina ymmärretä, tai niitä pidetään “erilaisina” suomalaisiin käytäntöihin verrattuna. Eräs äiti kertoi tilanteesta, jossa hän oli maininnut päiväkodissa, että heidän nelivuotias lapsensa nukkuu edelleen vanhempien kanssa samassa sängyssä. Hoitaja oli suhtautunut asiaan vakavasti ja kehottanut perhettä hakemaan apua tilanteeseen. Äidin mukaan tämä herätti suurta hämmennystä, sillä heidän kulttuurissaan on tavallista, että lapset nukkuvat pitkään vanhempien vierellä. Hän koki, ettei hoitaja yrittänyt ymmärtää asiaa kulttuurisesta näkökulmasta.

“Joskus tuntuu, että minun tapani kasvattaa ei sovi tänne. En halua muuttaa toisia, mutta haluaisin että myös meidän tapaa kunnioitetaan.” (V7)

“Olisi mukavaa, jos päiväkotijärjestäisi enemmän yhteisiä hetkiä vanhemmille. Se lisää yhteisöllisyyttä.” (V8)

11 Johtopäätökset

Tutkimuksemme tulokset vahvistavat aikaisempien tutkimusten ja teoreettisen viitekehysten näkemyksiä siitä, että kulttuurisensitiivinen ja vuorovaikutteinen varhaiskasvatus on keskeistä monikulttuurisissa yhteisöissä. Vanhempien vastauksissa toistuivat teemat, jotka liittyivät luottamukseen, vuorovaikutukseen ja osallisuuden kokemuksiin, mutta myös haasteisiin, joita kulttuurierot ja kielimuuri voivat aiheuttaa. Tulokset osoittavat, että vaikka suurin osa vanhemmista kokee suomalaisen varhaiskasvatuksen myönteisenä, yhteistyössä ja arjen vuorovaikutuksessa on edelleen kehittämisen varaa.

Aikaisemmissa aiheesta tehdyistä tutkimuksista korostuvat kielitaidon, kulttuurisen ymmärryksen ja kasvatusyhteistyön merkitys varhaiskasvatuksen laadun ja tasa-arvon edistämisessä. Ne keskittyvät kuitenkin pääasiassa yleiseen kotoutumisen näkökulmaan tai yleisiin kokemuksiin varhaiskasvatuksesta, kun taas meidän tutkimuksemme tuo esiin nimenomaan vanhempien kokemuksellisen äänen Hämeenlinnan alueella, painottaen heidän arkisia kokemuksiaan, vuorovaikutusta ja osallisuutta varhaiskasvatuksen arjessa.

Lisäksi meidän tutkimuksessamme haastattelut toteutettiin useilla eri kielillä, suomeksi, arabiaksi, dariksi ja englanniksi, mikä mahdollisti vanhempien kokemusten kuvaamisen heidän omilla kielillään. Tämä tekee aineistosta kulttuurisesti monipuolisemman kuin useissa aiemmissä tutkimuksissa, joissa haastattelut on toteutettu pääosin suomeksi.

Vastaavanlaisia tutkimuksia, joissa maahanmuuttajataustaisten vanhempien kokemuksia varhaiskasvatuksesta on tutkittu teemahaastattelujen avulla ja usealla eri kielellä, on Suomessa tehty toistaiseksi hyvin vähän. Tämän vuoksi tutkimuksemme täydentää olemassa olevaa tietoa ja tarjoaa käytännön näkökulmaa siitä, miten varhaiskasvatuksen henkilöstö pääsee kuulemaan maahanmuuttajataustaisten vanhempien ääntä.

Tutkimuksen perusteella vanhemmat pitivät suomalaista varhaiskasvatusta turvallisena ja laadukkaana. Henkilöstön ystävällisyys ja ammattitaito herättivät luottamusta, ja päiväkotien arjen avoimuus auttoi vanhempia tuntemaan olonsa tervetulleiksi. Lapsen kehityksen ja oppimisen nähtiin edistyvän erityisesti sosiaalisten taitojen ja kielen oppimisen kautta. Lapsilähtöinen toimintatapa ja leikin korostaminen nähtiin suomalaisen varhaiskasvatuksen vahvuutena.

Kasvatusyhteistyön näkökulmasta tulokset vahvistavat, että yhteydenpito toimii pääosin hyvin ja sähköiset järjestelmät, kuten Päikky, tukevat tiedonkulkua. Ne tarjoavat vanhemmille keinon seurata lapsen arkea ja lisätä läpinäkyvyyttä päivittäiseen toimintaan. Silti osa vanhemmista koki, että vuorovaikutus painottuu käytännön asioihin eikä aina riittävästi lapsen kehityksen ja oppimisen sisältöihin. Tämä viittaa siihen, että tiedonkulkua voitaisiin kehittää kohti kaksisuuntaisempaa dialogia, jossa myös vanhempien näkemykset ja toiveet tulisivat paremmin kuulluiksi.

Kulttuuritaustojen erot näkyivät monissa haastatteluissa. Osa vanhemmista kertoi tilanteista, joissa omat kasvatustavat tai toiveet saattoivat johtaa väärinymmärryksiin. Tämä osoittaa, että varhaiskasvatuksen henkilöstö tarvitsee edelleen lisää valmiuksia kulttuurisesti sensitiiviseen vuorovaikutukseen ja ymmärrystä erilaisista kasvatuskulttuureista. Yksi äiti kuvasi, että hän olisi toivonut lapsensa saavan enemmän rohkaisua leikkeihin kaikkien lasten kanssa, koska hänen mukaansa ryhmissä näkyy edelleen jakaantumista kielellisten ja kulttuuristen ryhmien mukaan.

Osallisuuden näkökulmasta tutkimus toi esiin sekä vahvuuksia että kehittämistarpeita. Monet vanhemmat kokivat, että heidän mielipiteensä otetaan huomioon ja että he voivat osallistua lapsensa varhaiskasvatukseen joustavasti. Osa taas kertoi, että vaikka heitä kuunnellaan, heidän näkemyksensä eivät aina vaikuta päätöksiin. Tämä viittaa

siihen, että osallisuutta ei tule ymmärtää pelkästään kuulemisen vaan myös vaikuttamisen mahdollisuutena.

Tuloksemme ovat myös yhteneväisiä Hännisen (2020) johtopäätösten kanssa siinä, että maahanmuuttajataustaisia perheitä ei tule nähdä yhtenäisenä ryhmänä, vaan jokaisella perheellä on oma kulttuurinen taustansa, arvonsa ja tapansa toimia. Myös meidän tutkimuksessamme havaittiin, että vanhempien kokemukset erosivat toisistaan esimerkiksi maassaoloajan, kielitaidon ja kasvatuksellisten näkemysten mukaan. Eri kulttuurit ja tavat kohtaavat varhaiskasvatuksessa päivittäin, ja parhaimmillaan ne muodostavat yhdessä rikkaan ja oppivan yhteisön. Tulostemme perusteella juuri kulttuurisensitiivinen ja avoin asenne auttaa varhaiskasvatuksen henkilöstöä näkemään moninaisuuden vahvuutena, ei haasteena.

Tutkimus vahvistaa aiempien tutkimusten (Hänninen, 2020 & Dogan & Dogan, 2025) havaintoja siitä, että varhaiskasvatuksella on merkittävä rooli paitsi lasten oppimisen, myös koko perheen kotoutumisen ja yhteisöön kiinnittymisen tukemisessa. Varhaiskasvatus toimii siltana perheiden ja suomalaisen yhteiskunnan välillä, mutta sillan kantavuus riippuu yhteisestä ymmärryksestä, luottamuksesta ja kulttuurisesti sensitiivisestä vuorovaikutuksesta.

Jatkossa olisi tärkeää panostaa kulttuurisensitiivisyyteen entistä enemmän. Myös lapsiryhmien sosiaalista integraatiota voitaisiin vahvistaa leikin ja ryhmäyttävien toimintojen kautta.

Haastateltavien vastauksissa nousi esille myös kasvatustyyliä ja niiden erot. Olemme itsekin huomanneet suuria eroja kasvatustyyliissä eri kulttuurien välissä. Korhonen ja Saarinen tuovat omassa opinnäytetyössään samoja huomioita esiin. Korhosen & Saarisen mukaan kasvattajien kuvaamissa esimerkeissä nousi esiin lapsen kohtelemisen suomalaisittain ajatellen ikätasoaan nuorempana, esimerkiksi, että 4-vuotias lapsi on tottunut olemaan syötettävänä tai puettavana (Korhonen & Saarinen 2022: 41). Maahanmuuttajataustaisina samaistumme tähän asiaan. Mielestämme tämä ei ole vahingollista lapselle, vaan kyse on kulttuurien välisestä erosta kasvatustavoissa. Kun suomalaisessa kasvatuskäytännössä ajatellaan, että lapsi on valmis oppimaan asioita ja kehittymään omatoimiseksi, toisessa kulttuurissa halutaan tehdä enemmän lapsen puolesta, koska lapset ovat vielä liian pieniä.

12 Pohdinta

Opinnäyteprosessimme alkoi innokkaasti ja hyvällä mielellä. Otimme heti yhteyttä alusta asti sovittuun yhteistyökumppaniin ja sovimme tapaamisen, jossa kävimme läpi tutkimusluvan hakemiseen ja käytännön toteutukseen liittyviä asioita. Prosessi ei kuitenkaan edennyt suunnitelmien mukaan, sillä yhteistyökumppani ei ottanut tutkimustamme niin aktiivisesti vastaan kuin olimme aluksi sopineet. Tämän vuoksi jouduimme lyhyellä varoitusaajalla etsimään uuden työelämäkumppanin.

Onneksemme löysimme nopeasti uuden yhteistyökumppanin, joka piti aihettamme ajankohtaisena ja merkityksellisenä. He lähtivät heti mukaan ja auttoivat meitä tutkimusluvan hakemisessa Hämeenlinnan kaupungilta. Luvat saatiin nopeasti, ja pääsimme aloittamaan haastattelut lähes välittömästi tämän jälkeen.

Kokemus opetti meille paljon tutkimusprosessin luonteesta, erityisesti siitä miten tärkeää on olla joustava, oma-aloitteinen ja valmis muuttamaan suunnitelmia, jos tilanne niin vaatii.

Aihe oli meille molemmille henkilökohtaisesti merkityksellinen. Olemme itse maahanmuuttajataustaisia, mutta jo toisen sukupolven edustajia ja varttuneet Suomessa. Meille monet varhaiskasvatuksen käytännöt ja suomalaisen yhteiskunnan toimintatavat ovat arkipäivää ja tuntuvat täysin luonnollisilta. Tämän vuoksi emme aina heti osanneet ajatella, miten eri tavoin uudemmin Suomeen muuttaneet perheet saattavat kokea saman arjen. Erot kasvatustavoissa näkyvät edelleen monessa asioissa ja vanhempien on vaikeaa ymmärtää tai muuttaa tapojaan, koska ovat aina toimineet niin.

Haastattelujen aikana havaitsimme, että monet vanhemmat kohtaavat yhä samoja haasteita, joista omat vanhempamme kertoivat 1990-luvulla. Tämä oivallus oli pysäyttävä. Se muistutti meitä siitä, että vaikka yhteiskunta on kehittynyt, kulttuurinen ymmärrys ja aito vuoropuhelu eivät synny itsestään.

Tutkimusprosessi vahvisti käsitystämme siitä, kuinka tärkeää on, että varhaiskasvatus pystyy tukemaan perheitä kulttuurisensitiivisesti ja huomioimaan erilaiset taustat ilman ennakkoluuloja. Samalla opimme myös itse katsomaan tuttua ympäristöä uusin silmin ikään kuin niiden perheiden näkökulmasta, joille kaikki on vielä uutta.

Aineistonkeruun aikana huomasimme, että henkilökohtainen ja luottamuksellinen lähestymistapa sekä monikielinen viestintä olivat keskeisiä tekijöitä osallistujien tavoittamisessa ja avoimen keskustelun syntyisessä. Haastateltavien oli helppo puhua meille yhteisin kielen takia. Tämä oli miellyttävä kokemus, sillä saimme käyttää omia taitojamme eli kielen, joka oli tärkein työkalu koko opinnäytetyöprosessin aikana.

Opinnäytetyömme vahvisti meille, että varhaiskasvatus on keskeinen tekijä maahanmuuttajataustaisten perheiden kotoutumisessa, koska sen vaikutukset ulottuvat pidemmälle kuin vain lapsen kehitykseen. Yhteistyön rakentuminen alkaa luottamussuhteen rakentamisella, jota voidaan saada aikaiseksi avoimella ja aidolla kohtaamisella, dialogilla sekä luottamuksellisella vuorovaikutussuhteella. Tämä kaikki vaatii varhaiskasvatuksen henkilöstöltä kulttuurisensitiivistä työtettä. Varhaiskasvatus tulisikin nähdä osana kotouttamista ja siitä näkökulmasta tehdä yhteistyötä maahanmuuttajien alkuvaiheen palvelujen kanssa. Näin varhaiskasvatuksen henkilöstö saisi tietotaitoa kulttuurisensitiivisestä työotteesta ja voisi omassa työyhteisössään muokata toimintatapoja parhaiten soveltuviksi.

Lähteet

Aittasalo, Minna, Hämäläinen, Kari, Kaila, Eero, Karhunen, Matti, Keiski, Riitta, Löfström, Erika, Näreaho, Susanna, Spoo, Sanna-Kaisa, Tarkiainen, Terhi & Varantola, Krista 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan HTK-ohje 2023. Helsinki: Tutkimuseettinen neuvottelukunta. Viitattu 10.5.2025.

Alasuutari, Pertti 2007. Laadullinen tutkimus. Tampere: Vastapaino.

Arvola, Outi, Reunamo, Jyrki & Kyttälä, Minna 2017. Maahanmuuttajataustaiset lapset varhaiskasvatuksessa: Kasvattajien näkemykset lasten taidoista ja tuen tarpeesta. *Kasvatus* 48 (3), 161–173. Viitattu 10.5.2025.

Dogan, Gulizar & Dogan, Zeynel 2025. Opinnäytetyö. Laurea-ammattikorkeakoulu. Viitattu 13.5.2025.

Eerola-Pennanen, P. 2017. Kulttuurinen moninaisuus varhaiskasvatuksessa. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) *Varhaiskasvatuksen käsikirja* (s. 236–249). Jyväskylä: PS-kustannus.

Halme, Katjamaria & Vataja, Anita 2011. Monikulttuurinen varhaiskasvatus ja esiopetus. Helsinki: Tammi.

Halme, N., Perälä, M.-L. & Sinkkonen, H.-M. 2014. Vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksessa. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.

Heinonen, H., Iivonen, E., Korhonen, M., Lahtinen, N., Muuronen, K., Semi, R. & Simes, U. 2016. Lasten oikeudet ja aikuisten vastuut varhaiskasvatuksessa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2000. Tutkimushaastattelu. Helsinki: Gaudeamus.

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Hämeenlinnan varhaiskasvatussuunnitelma 2022. https://www.hameenlinna.fi/wp-content/uploads/2022/11/lumoudu-lapsesta_hml-vasu-2022_painoversio.pdf Viitattu 1.10.2025.

Hänninen, Kirsi 2020. Ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyö. Hämeen ammattikorkeakoulu HAMK. Viitattu 10.5.2025.

Katjamaria Halme & Anita Vataja 2011. Monikulttuurinen varhaiskasvatus ja esiopetus. Helsinki: Tammi.

Kivijärvi, T. 2017. Vieras- ja monikielisten lapsen ja perheen tukeminen. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus.

Korhonen, Maarit & Saarinen, Kirsi 2022. Kulttuurisensitiivisyys varhaiskasvatuksessa. Tampereen ammattikorkeakoulu. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/749904/Korhonen_Maarit_Saarinen_Kirsi.pdf?sequence=2
Viitattu 10.5.2025.

Laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta 493/1999. <https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/1999/493>
Viitattu 15.9.2025.

Maahanmuuttovirasto 1/2025. Maahanmuutto Suomeen. https://migri.fi/documents/5202425/166014458/Maahanmuutto_Suomeen_1_2025.pdf
Viitattu 10.10.2025.

Nivala, Elina & Rynänen, Sanna 2019. Sosiaalipedagogiikka: Kohti inhimillisempää yhteiskuntaa. Helsinki: Gaudeamus. Viitattu 10.5.2025.

Nummenmaa, A. R. & Karila, K. 2011. Ammatilliset keskustelut varhaiskasvatuksessa. Helsinki: WSOYpro Oy. Viitattu 15.10.2025.

Opetushallitus 2025. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/varhaiskasvatus>
Viitattu 11.5.2025.

Paavola, Heini & Talib, Mirja-Tytti 2010. Kulttuurinen moninaisuus päiväkodissa ja koulussa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Petteri Eerola, Katja Repo, Maarit Alasuutari, Kirsi Karila & Johanna Lammi-Tasakula 2022. Lastenhoidon ja varhaiskasvatuksen monet polut. Lasten, perheiden ja politiikan näkökulmia. Helsinki: Gaudeamus.

Räty, M. 2002. Maahanmuuttaja asiakkaana. Tampere: Tammer-Paino Oy. Viitattu 15.10.2025.

Saukkonen, P. 2020. Suomi omaksi kodiksi: Kotouttamispolitiikka ja sen kehittämismahdollisuudet. Helsinki: Gaudeamus.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2007. Maahanmuuttajatyön kehittäminen varhaiskasvatuksessa. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2007:62. Viitattu 10.5.2025.

Suomen tietotoimisto (STT) 2025. <https://stt.fi/tyylikirja/sanastot/juridisia-termeja/maahanmuutto-pakolaisuus-siirtolaisuus/> Viitattu 11.5.2025.

THL (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos) 2024. <https://thl.fi/aiheet/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/tyon-tueksi/hyvia-kaytantoja/kulttuurisensitiivinen-tyoote> Viitattu 10.9.2025.

THLa. Kulttuurisensitiivinen työote – Maahanmuutto ja kulttuurinen moninaisuus. <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinenmoninaisuus/tyon-tueksi/hyvia-kaytantoja/kulttuurisensitiivinen-e> Viitattu 10.9.2025.

Tietoarkisto (Vuori, Jaana) 2024. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelma-opetus/kvali/tutkimusetiikka/tutkimusetiikka-ihmistieteissa/> Viitattu 10.5.2025.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2025. <https://tem.fi/maahanmuuttajien-kotouttaminen> Viitattu 11.5.2025.

Varhaiskasvatuslaki. Finlex-lainsäädäntö. <https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/2018/540> Viitattu 13.5.2025.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. Opetushallitus. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf Viitattu 1.10.2025.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022. Opetushallitus. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2022_2.pdf Viitattu 9.10.2025.

Vuorenmaa, M. 2016. Äitien ja isien osallisuus perheessä ja lasten palveluissa sekä osallisuuteen yhteydessä olevat tekijät. Väitöskirja. Tampereen yliopisto. <http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/98335/978-952-03-0019-7.pdf?sequence=1> Viitattu 23.10.2025.

Suostumuslomake

Opinnäytetyön aihe:

Maahanmuuttajataustaisten vanhempien kokemuksia suomalaisesta varhaiskasvatuksesta

Tutkijat:

Taraneh Akbari ja Wala Al-Janabi

Sosionomi (AMK) -opiskelijat

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Tietoa tutkimuksesta

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää maahanmuuttajataustaisten vanhempien kokemuksia suomalaisesta varhaiskasvatuksesta. Haastattelussa keskustellaan vanhempien näkemyksistä varhaiskasvatuksen sisällöstä, vuorovaikutuksesta henkilöstön kanssa sekä omasta osallisuudesta lapsen arjessa.

Haastattelu kestää noin 30–45 minuuttia. Haastattelua ei nauhoiteta, ja vastaukset käsitellään täysin anonyymisti, niin ettei yksittäisiä henkilöitä voi tunnistaa.

Osallistuminen on vapaaehtoista ja sen voi keskeyttää milloin tahansa ilman perusteita. Kerättyjä tietoja käytetään vain Metropolia Ammattikorkeakoulun opinnäytetyössä.

Suostumus osallistumiseen

Olen saanut tiedon tutkimuksesta ja ymmärrän sen sisällön. Annan suostumukseni osallistua anonyymiin haastatteluun.

Paikka ja päivämäärä: _____

Osallistujan allekirjoitus ja nimenselvennys:

_____

Haastattelurunko

1. Alku ja taustatiedot

- Kerrotko hieman itsestäsi?

Mistä maasta olet kotoisin?

- Kuinka kauan olet asunut Suomessa?
- Kuinka monta lasta sinulla on ja minkä ikäisiä he ovat?
- Kuinka pitkään lapsesi on ollut varhaiskasvatuksessa Suomessa?
- Oletko saanut aiempaa kokemusta varhaiskasvatuksesta jossain muussa maassa?

2. Kokemukset varhaiskasvatuksen sisällöstä ja arjesta

- Miten kuvailisit lapsesi päiväkodin päivittäistä toimintaa ja sisältöä?
- Onko varhaiskasvatuksen toiminta vastannut odotuksiasi? Miksi / miksi ei?
- Mitä asioita arvostat eniten lapsesi varhaiskasvatuksessa?
- Onko jokin asia ollut sinulle tai lapsellesi erityisen haastavaa?

3. Vuorovaikutus henkilöstön kanssa

- Miten koet päiväkodin henkilökunnan suhtautumisen sinuun ja perheeseesi?

- Oletko saanut riittävästi tietoa lapsesi arjesta ja toiminnasta?
- Onko yhteydenpito ollut helppoa? (esim. kieli, viestintävälineet, tapaamiset)
- Voitko kertoa tilanteen, jossa olet kokenut tulleeesi hyvin kuulluksi?
- Onko ollut tilanteita, joissa koit, että sinua ei ymmärretty tai että kulttuuritaustaasi ei huomioitu?

4. Osallisuus ja vaikutusmahdollisuudet

- Koetko, että sinulla on mahdollisuus vaikuttaa lapsesi varhaiskasvatukseen?
- Osallistutko esimerkiksi vanhempaintapaamisiin, keskusteluihin tai tapahtumiin?
- Mitkä asiat helpottavat osallistumistasi?
- Mitkä asiat vaikeuttavat osallistumista?
- Onko sinulla ollut mahdollisuus kertoa lapsesi kulttuurista, kielestä tai tavoista päiväkodissa?

5. Kulttuuritaustan huomioiminen

- Miten lapsesi oma kieli ja kulttuuri näkyvät varhaiskasvatuksessa?
- Onko henkilöstö osoittanut kiinnostusta tai arvostusta kulttuuriasi kohtaan?
- Onko ollut tilanteita, joissa olet kokenut ennakkoluuloja tai stereotyyppioita?
- Mitä toivoisit, että päiväkotitekisi paremmin kulttuuritaustasi huomioimiseksi?

6. Kehittämisehdotukset

- Jos voisit muuttaa tai parantaa jotain varhaiskasvatuksessa, mikä se olisi?
- Mitä neuvoja antaisit uusille maahanmuuttajataustaisille vanhemmille, joiden lapsi aloittaa päiväkodin Suomessa?
- Onko jotain muuta tärkeää, mitä haluaisit kertoa kokemuksistasi?

7. Loppu

- Kiitos osallistumisesta! Onko jotain, mitä haluaisit lisätä, jota emme ole vielä käsitelleet